

دانشگاه فرهنگیان
دوفصلنامه علمی- ترویجی
راهبردهای نوین تربیت معلمان
سال پنجم، شماره نهم، پاییز و زمستان ۱۳۹۹

مقایسه تطبیقی مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم در ایران، آمریکا و انگلستان

محسن خسروی^۱

محمد حسینی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر مطالعه تطبیقی مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم در ایران و کشورهای آمریکا و انگلستان صورت گرفته است. این پژوهش در زمره مطالعات کیفی و به روش تحلیل مضمون است. و برای تجزیه و تحلیل مقایسه ای از شیوه‌ی تطبیقی جرج برودی استفاده گردید. داده‌های پژوهش از طریق مطالعه‌ی کتاب و بررسی اسناد و مدارک با کمک از نرم افزار MAXQDApro12 جمع آوری شده است. جامعه پژوهش شامل متون و مقالات ایران و کشورهای که در زمینه موضوع شناسایی شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم اقداماتی داشتند. ایران و کشورهای انگلستان و آمریکا به عنوان نمونه هدفمند انتخاب شدند. در مجموع ۴۰ مضمون پایه، ۴ مضمون سازمان دهنده اصلی و ۱۶ مضمون سازمان دهنده فرعی برای مضمون فراگیر شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم شناسایی شد. مؤلفه‌های کشور انگلستان ۲۳ مورد، آمریکا ۲۲ مورد و جمهوری اسلامی ایران ۳۳ مورد است. یافته‌های پژوهش نشان داد بین مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم در کشور ایران و کشورهای مورد مطالعه، شباهت نسبتاً زیادی وجود دارد. همچنین با استفاده از جبر بولین ۲۷ مؤلفه ارزشمند برای شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم پیشنهاد شد. در نتیجه شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم شامل چهار دسته مضمون سازمان دهنده اصلی تحت عنوان: ۱- ویژگی جامعه پذیری ۲- میزان آمادگی برای ورود به تربیت معلم ۳- ویژگی‌های شخصیتی و روان‌شناسی ۴- ویژگی‌های تحولی شناسایی گردید. با استفاده

۱. گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، شهرکرد، ایران mo.khosravi@gmail.com

۲. استاد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ارومیه، ایران

از روش هولستی پایایی این مرحله ۹۴٪. محاسبه گردید. جهت بررسی پایایی مولفه‌های پژوهش از شاخص‌های ضریب آلفای کرونباخ و قابلیت اعتماد ترکیبی استفاده گردید. روایی محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظرات پانزده نفر از اساتید دانشگاه تأیید گردید. جهت اعتبار یابی مدل از روش تحلیل عاملی استفاده گردید. همه مضامین با بار عاملی بالا مورد تأیید قرار گرفتند که بیانگر اعتبار بالای مدل بود.

کلیدواژه‌ها: شایستگی، داوطلبان، تربیت معلم

مقدمه

بدون تردید اساس عالم بر تربیت انسان است و رشد و تعالی انسان نیز در گرو تعلیم و تربیت است و معلمان در ترسیم آینده، نقش ارزشمندی را ایفا می‌کنند. و تحقق هر آرمانی در آموزش و پرورش، در گرو مهم‌ترین نیروی انسانی آن یعنی معلمان است که عامل اجرایی آرمان‌ها در محیط عملی هستند و هیچ اصلاحی بدون همکاری و مشارکت فعال آنان انجام نخواهد شد. بنابراین اگر آموزش و پرورش بخواهد در جامعه جهانی امروز موفق باشد باید به نظام تربیت معلم و اتخاذ تدابیر منطقی برای بهبود تربیت حرفه‌ای معلمان اهمیت دهد. به صورتی که معلم حامل و نگهبان آموزش باشد و ارزش‌های اخلاقی و انسانی او بتواند دانش آموز را به عنوان یک شخصیت چند لایه پرورش دهد (اسلاوک و همکاران، ۲۰۱۲). لذا نباید مسئله‌گزینش معلم را به تصادف محول کرد و دست به انتخاب اصلح نزنیم و گروهی که فاقد شرایط کافی برای احراز این حرفه باشند به عنوان معلم آینده مملکت انتخاب شوند که هم از حیث استعداد و توانایی و هم از جهت رغبت برای تربیت و کسب تخصص آمادگی کمتری داشته باشند، اگر به این صورت باشد دیگر نمی‌توان امید داشت که از همان مرحله‌ی آغازین از نظر دسترسی به کیفیت مطلوب در آموزش و پرورش با دشواری‌هایی روبرو نشویم (آقازاده، ۱۳۸۲).

در این میان، تربیت معلم که مسؤلیت اصلی تربیت معلم را بر عهده دارد، در متحول کردن نظام آموزشی از جایگاه والایی برخوردار است؛ چراکه انجام اصلاحات اساسی در روش‌ها و رویکردهای آموزشی و برنامه‌های درسی، بدون تحول در نگرش معلمان، ارتقاء دانش تخصصی و مهارت‌های حرفه‌ای آن‌ها کاری غیرممکن خواهد بود. یکی از وظایف و مأموریت‌های راهبردی تربیت معلم، توانمندسازی و ارتقای شایستگی‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای منابع انسانی

وزارت آموزش و پرورش است (قادری، ۱۳۹۵).

در ایالت متحده آمریکا، اهداف تربیت معلم به وسیله ایالت تعیین می‌گردند و منطبق با اهداف سیاسی و دموکراسی‌خواهی این کشور می‌باشد. و هزاران نوع برنامه تربیت معلم وجود دارد و شرط ورود به آنها داشتن مدرک حداقل لیسانس می‌باشد. سنجش توانایی‌های تئوریک و عملی افراد برای ورود به برنامه تربیت معلم یکی از شرایط می‌باشد. در ضمن افراد پس از استخدام نیز هنوز در امان نیستند و در برخی ایالت‌ها هر سه سال یکبار، گواهینامه خود را تجدید نمایند. این تجدید گواهینامه براساس شرایطی از جمله ادامه تحصیل و غیره می‌باشد (سهیلی، ۱۳۹۴).

همچنین در کشورهای پیشرفته از جمله آمریکا و کانادا شرط ورود به حرفه معلمی داشتن گواهینامه معلمی می‌باشد این گواهینامه باعث می‌شود داوطلبان معلمی، انگیزه بیشتری برای افزایش دانش و مهارت‌های خود داشته باشند و همچنین باعث می‌شود که داوطلبانی که صالحیت و دانش کافی برای شغل را ندارند به سادگی وارد این حرفه نشوند (ولی پورطیبی، ۱۳۹۶).

در کشور ایران پذیرش دانشجو در تربیت معلم با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و به شیوه مورد توافق وزارت آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری، صورت می‌پذیرد. پذیرش دانشجو معلمان از بین پذیرفته شدگان آزمون سراسری، پس از تأیید صلاحیت عمومی و تخصصی آنان از سوی وزارت آموزش و پرورش، صورت می‌گیرد. همچنین پذیرفته شدگان نهایی با رعایت مقررات مربوط، به عنوان دانشجو معلم متعهد خدمت به وزارت آموزش و پرورش پذیرفته می‌شوند و باید پیش از ثبت‌نام رسماً تعهد دهند که پس از دانش آموختگی به میزان دو برابر مدت تحصیل خود در محل مشخص شده از سوی آموزش و پرورش خدمت کنند (سنگری، ۱۳۹۶). و در این دوران دانشجو باید شایستگی‌هایی مانند کار عملی موفق، تفکر مولد، گسترش علم و توسعه هنری و رفتاری را تقویت نماید (دکی، ۲۰۱۳).

فرهنگ آکسفورد شایستگی را به عنوان قدرت، توانایی انجام یک وظیفه، نتیجه کاربرد مناسب دانش و مهارت تعریف می‌کند (کرمی، صالحی، ۱۳۸۸). مفهوم شایستگی را می‌توان در نظر گرفت که شامل دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها، نگرش‌ها و تجربیات فرد است (دل‌مارا و ونترتن، ۲۰۰۷) همچنین دیکن و کریک (۲۰۰۸) شایستگی را، ترکیبی از دانش، محتوا،

1. Dechy
2. Delamare Le Deist and Winterton
3. Deakin Crick

فرایندها، توانایی‌ها، رفتارها، راهبردها، نگرش‌ها، ایده‌ها، ارزش‌ها، ویژگی‌های فردی، دریافت فردی و انگیزه فرد یا گروه در به اجرا درآوردن نقش یا مجموعه‌ای از نقش‌ها و وظایف در سطوح مناسب که فرد را شایسته می‌سازد، می‌داند.

در یک دسته بندی شایستگی در سه گروه دسته بندی شده است: سازمانی، حرفه‌ای و فردی.

شایستگی سازمانی: عوامل منحصر به فردی هستند که باعث می‌شود یک سازمان قدرت رقابت با دیگران را داشته باشد.

شایستگی حرفه‌ای یا شغلی: توانایی است یک فرد باید از خود نشان دهد تا بتواند در یک شغل نقش، کارکرد، وظیفه، تکلیف در سطح کوچکی از یک سازمان یا کل یک سازمان موفق و کارآمد باشد.

شایستگی فردی: توانایی انجام فعالیت‌های یک حرفه یا کارکرد بر طبق استانداردهایی که در استخدام افراد در نظر گرفته شده‌اند و از افراد انتظار می‌رود که بتوانند به این استانداردها دست یابند (عابدی کرجی‌بان، رضاعلی، ۱۳۹۵).

حسین‌زاده یوسفی (۱۳۹۴) انواع شایستگی را به چهار دسته؛ دانش، مهارت، توانایی و نگرش تقسیم کرده است:

شایستگی در سطح دانش: به فرآیند توسعه معلومات نظری از راه تحصیل در سطوح تحصیلی حاصل می‌شود. توسعه دانش و معلومات، زیربنای توسعه مهارت‌ها و نگرش به شمار می‌آید و به تنهایی و به خودی خود، تأثیر چندانی در توسعه شایستگی‌ها ندارد.

شایستگی در سطح مهارت: عبارت است از توانایی پیاده‌سازی علم در عمل. مهارت از راه تکرار کاربرد دانش در محیط واقعی به دست آمده و توسعه می‌یابد. توسعه مهارت، منجر به بهبود کیفیت عملکرد می‌شود: بدون آن، در بسیاری از موارد، معلومات، منشأ تأثیر زیادی نخواهند بود. برای مثال، هیچ معلمی بدون به کارگیری و تجربه کردن اصول تدریس در عمل، نمی‌تواند تدریس اثربخش را کسب کند.

شایستگی در سطح توانایی: یک توانش خصلتی با ثبات و وسیع را مصور می‌سازد که شخص را برای دستیابی و نهایت عملکرد در مشاغل فیزیکی و فکری مقید می‌سازد. در واقع توانایی و مهارت، مشابه هم بوده و تفاوت آنها در این است که مهارت ظرفیتی خاص برای انجام فیزیکی کارهاست، اما توانایی ظرفیت انجام کارهای فکری را مشخص می‌سازد.

شایستگی در سطح نگرش: عبارت است از قابلیت تصویرسازی ذهنی انسان از مسائل جهان اطراف. تصویر ذهنی انسان چارچوبی است که میدان اندیشه و عمل وی را تبیین کرده، شکل می‌دهد. درک انسان از پدیده‌های پیرامون خود و تصمیم‌گیری وی برای عمل، بر مبنای تصویر ذهنی اوست. شایستگی‌ها برای توصیف مجموعه‌ای از رفتارها به کار می‌روند که ترکیب واحدی از دانش، مهارت‌ها و نگرش‌ها و ارزش‌ها را منعکس می‌کند که با عملکرد در یک نقش سازمانی/ زندگی مرتبط است.

برای شایستگی‌های دانشجو معلمان، دکوا^۱ (۲۰۱۲) شایستگی‌های دانشجو معلمان را در شش گروه شامل: شایستگی تحصیلی، نشر، شخصیت، حرفه‌ای، رشد و توسعه تقسیم بندی کرده اند. هم چنین سلوی^۲ (۲۰۱۰) شایستگی دانشجو معلمان را شامل شایستگی‌های میدانی، صلاحیت‌های تحقیقاتی، شایستگی‌های برنامه درسی، شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر، صلاحیت‌های اجتماعی - فرهنگی، شایستگی‌های عاطفی، صلاحیت‌های ارتباطی، شایستگی‌های فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و صلاحیت‌های زیست محیطی بیان کردند.

در ایران برای تربیت حرفه‌ای معلمان و کسب شایستگی‌های لازم تا قبل از سال ۱۳۹۰، آموزش‌های قبل از خدمت توسط مراکز تربیت معلم و دانشگاه‌ها انجام می‌شد. پس از تصویب اساسنامه تربیت معلم در اسفند ۱۳۸۹ در شورای عالی انقلاب فرهنگی، در هر استان مراکز تربیت معلم سابق، در قالب پردیس‌های خواهران و برادران، به فعالیت شان ادامه دادند. و برای پذیرش در مراکز تربیت معلم، شرکت در آزمون سراسری متمرکز و مصاحبه از داوطلبان انجام می‌گیرد، که نیازمند کسب شایستگی‌هایی برای ورود به این مراکز است. و از آنجایی که معلمین نقش بسزایی در تربیت افراد جامعه دارند بسیار حیاتی است که افراد شایسته برای حرفه معلمی به کار گمارده شوند. لذا در این پژوهش ما به دنبال این هستیم که ابعاد و مؤلفه‌های شایستگی داوطلب ورود به تربیت معلم در وضعیت موجود و وضعیت مطلوب چیست؟ و با توجه به چالش‌های موجود مؤلفه‌های شایستگی‌های لازم برای داوطلبان ورود به تربیت معلم چگونه است؟

پیشینه پژوهش

یرز^۳ و همکاران (۲۰۱۸) معتقد بودند از جمله صلاحیت‌های لازم برای سنجش دانشجو معلمان

1. Dequa
2. Selvi
3. Uerz

برای شغل معلمی صلاحیت‌های فناوری و استفاده از آن است.

پانیک^۱ (۲۰۱۲) برای تبدیل شدن دانشجو معلمان به معلمان حرفه‌ای نیازمند کسب مهارت‌های ذیل می‌باشد: (۱) یادگیری و نوآوری، که شامل (۱/۱) تفکر انتقادی و حل مسئله، (۱/۲) ارتباطات و همکاری و (۱/۳) خلاقیت و نوآوری است. (۲) اطلاعات، رسانه‌ها و فناوری، که شامل (۲/۱) سواد اطلاعاتی، (۲/۲) سواد رسانه‌ای، و (۲/۳) سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات (۳) زندگی و شغلی است. که شامل (۳/۱) انعطاف پذیری و سازگاری، (۳/۲) ابتکار عمل و خود جهت‌گیری، (۳/۳) اجتماعی و فرهنگی، (۳/۴) بهره‌وری و پاسخگویی و (۳/۵) رهبری و مسئولیت. داوطلب شغل معلمی در استرالیا باید دارای شرایط ذیل باشد: دارا بودن گواهینامه پایان تحصیلات ۱۲ ساله آموزشی، پذیرفته شدن در آزمون‌های ورودی مؤسسات آموزش عالی و کسب نمره قبولی در زبان انگلیسی و ریاضیات، دارا بودن دیپلم معلمی و یا لیسانس " (خدمات آموزشی استرالیا، ۲۰۱۲).

در اکثر دانشگاه‌های علوم تربیتی کانادا معیارهایی برای انتخاب داوطلبان حرفه‌ای دانشجویان معلم بر مبنای عوامل تحصیلی و شخصیتی مانند علاقه به کودکان، اظهارات شخص داوطلب و مصاحبه، مطرح شده است. علت استفاده از مصاحبه برای انتخاب افراد این است که عواملی مانند انگیزه، مهارت‌های ارتباطی، سرعت عمل، میزان مهارت‌های تعاملی و شخصیتی، خلاقیت، اراده، اشتیاق، بالندگی و قدرت رهبری داوطلبان را ارزیابی می‌کنند. به عنوان مثال شرایط ورودی دانشجویان معلم به دانشگاه اوتاوا برای گزینش داوطلبان، به این صورت است که سه معلم درباره اظهارات آنان ملاک قرار داده می‌شوند (دفتر همکاری، ۱۳۷۸).

ریشتر و همکاران (۲۰۱۱) در بررسی‌های خود به این نتیجه رسیده‌اند که لازمه موفقیت تلاش‌های انجام شده در زمینه بهسازی آموزش و پرورش، توسعه حرفه‌ای و افزایش دانش و مهارت معلمان است.

وقورکاشانی (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان «راهکارهای اعتلای شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و تعیین اثربخشی آن‌ها» چهار دسته بر اساس «معماری برنامه درسی تربیت معلم ایران» راهکارها تحت چهار عنوان شامل: «شایستگی‌های معطوف به دانش موضوعی»، «شایستگی‌های معطوف به دانش تربیتی»، «شایستگی‌های معطوف به عمل تربیتی موضوعی» و «شایستگی‌های معطوف به دانش عمومی» طبقه بندی شدند.

یافته‌های پژوهش کریمیان و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که مدل شایستگی حرفه‌ای معلمان دارای چهار بعد اصلی دانش حرفه‌ای، عمل حرفه‌ای، ارزش‌ها و نگرش‌ها و ویژگی‌های شخصیتی است. هر کدام از این ابعاد نیز دارای مؤلفه‌های متنوعی است که جزئیات هر بعد را نشان می‌دهد و در تدوین چارچوب بایستی در نظر گرفته شود. مطالعه این حوزه نشان می‌دهد که شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان کلیتی یکپارچه دارد و از ترکیب پویا و ارتباط درهم تنیده ابعاد آن حاصل می‌شود. به طور کلی شایستگی حرفه‌ای معلم به توسعه دانش و نگرش معلم و عمل در راستای تسهیل‌گری فرایند آموزش معنادار و ساخت دانش اشاره دارد.

یافته‌های پژوهش خروشی و همکاران (۱۳۹۶)، نشان داد یک معلم شایسته باید بر دانش تخصصی لازم و کافی به منظور راهبری و استقرار تحول در زمینه آموزش مسلط باشد. او باید معلمی خردورز باشد که توانایی جستجوگری و پژوهشگری در رفع و حل مسائل را داشته باشد و به مثابه کنشگر اجتماعی و مجتهد تربیتی در جریان تربیت فراگیران عمل کند.

دیبایی صابر (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان تبیین مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران عمده‌ترین یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که: ۱. چارچوب مفهومی شایستگی معلمان را می‌توان بر اساس مدارک و مستندات مرتبط در پنج مؤلفه دانش، نگرش، مهارت، توانایی و ویژگی‌های شخصیتی تدوین نمود. ۲. میزان توجه به مؤلفه‌های شایستگی در اسناد بالادستی آموزش و پرورش متفاوت است به طوری که بیشترین تأکید بر مؤلفه ویژگی‌های شخصیتی و کمترین تأکید بر مؤلفه توانایی شده است. ۳. در بین اسناد مورد بررسی، بیشترین ضریب اهمیت مربوط به سند چشم‌انداز بیست ساله و کمترین ضریب اهمیت مربوط به سند تحول بنیادین بوده است.

فرجاد (۱۳۹۳) در بررسی خود دوره‌های تربیت معلم در کشور استرالیا را به ۵ بخش تقسیم کرده است:

- الف) دوره ۳ ساله که به دیپلم معلمی ختم می‌شود. این دوره تمام وقت است.
- ب) دوره ۴ ساله که به لیسانس تعلیم و تربیت منتهی می‌شود، این دوره تمام وقت است و در رشته‌های علوم، بهداشت، علوم کودکان، متوسطه، فنی، کتابداری دایر است.
- ج) دوره ۱ ساله، به فوق دیپلم ختم می‌شود و به صورت تمام وقت شامل رشته‌های ابتدایی، متوسطه، مشاوره کودکان استثنائی و رشته برنامه ریزی درسی است.

سهیلی اصفهانی (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تطبیقی گزینش و تربیت معلم در کشورهای ایران و آمریکا این نتایج را نشان داد که انجام تحقیقات تطبیقی برای رفع عقب ماندگی برنامه‌های تربیت معلم نیازمند تغییر مقطع ورود به تربیت معلم از دیپلم به حداقل لیسانس، چند مرحله‌ای کردن گزینش معلم به جای تک مرحله‌ای بودن، ایجاد مدارس آموزشی به منظور کم کردن فاصله نظریه و عمل در مؤسسات تربیت معلم، ایجاد اتحادیه معلمان و مؤثر ساختن نظرات این اتحادیه در تصمیمات مربوط به معلمان و افزایش حقوق و مزایای معلمان مانند سایر کارکنان به منظور ارتقا شأن و جایگاه معلمان، ایجاد تنوع در برنامه‌های تربیت معلم با توجه به شرایط منطقه‌ای، ارتقا مؤسسات تربیت معلم به مؤسسه‌های دانشگاهی، تضمین شغلی ندادن مؤسسات تربیت معلم و استخدام معلم به وسیله مدارس و نواحی آموزشی است.

داوطلب ورود به حرفه معلمی در ژاپن باید دارای صلاحیت‌های علمی، اخلاقی، فیزیکی و عمومی باشد از جمله: اتمام تحصیلات متوسطه و دارا بودن دیپلم کامل، موفقیت در ورود به دانشگاه تربیت معلم در ژاپن به عهده دانشگاه‌ها است، دارا بودن گواهینامه معلمی: «این گواهی نامه دارای اعتبار مادام‌العمر بوده و دارندگان مدارک فوق لیسانس و دکتری به دریافت گواهینامه ویژه معلمی نائل می‌شوند دانشگاه صادر کننده این گواهینامه از وزارت آموزش، فرهنگ، ورزش، علوم و فناوری مجوز لازم را اخذ می‌کند» (ماکی ماسامی و همکاران، ۱۳۶۹ به نقل از سنگری، ۱۳۹۶)، موفقیت در آزمون تعیین صلاحیت حرفه‌ای: «این آزمون شامل مصاحبه، آزمون کتبی و شفاهی در زمینه اطلاعات عمومی داوطلب و شایستگی‌های حرفه‌ای وی در زمینه روش‌های تدریس و توانایی و قابلیت‌های تخصصی او است...» (گزارش کشور ژاپن، ۲۰۰۶، ۱۷۱) و دارا بودن صلاحیت‌های اخلاقی مثل نداشتن سوء پیشینه، خصوصیات اخلاقی و شخصیتی، نداشتن اعتیاد به مواد مخدر از مواردی است که داوطلب شغل معلمی باید آنها را احراز کند» (ملایی نژاد، ۱۳۸۴).

روش

در این پژوهش روش کیفی به عنوان راهبرد پژوهش استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شده است. تحلیل مضمون اولین روش کیفی است که پژوهشگران باید بیاموزند. این روش مهارت‌های اصلی مورد نیاز برای بسیاری از تحلیل‌های کیفی را فراهم می‌کند (هالووی به نقل از رستمی، ۱۳۹۸). هدف از این پژوهش استخراج مؤلفه‌های شایستگی‌های داوطلبان ورود به تربیت معلم در ایران و خارج از کشور است. جامعه پژوهش

شامل متون و مقالات نمایه شده در پایگاه‌های معتبر در زمینه شایستگی‌های داوطلبان ورود به تربیت معلم است. ایران و کشور انگلستان و آمریکا به عنوان نمونه آماری به صورت هدفمند از نوع ملاک محور، شامل کشورهایی که در زمینه تربیت معلم فعال بوده اند انتخاب گردیدند. به منظور جمع آوری داده ها، از طریق مطالعه اسناد و مدارک، کتب، مقالات، نشست‌ها و مصاحبه‌ها مرتبط با شایستگی‌های داوطلبان ورود به تربیت معلم جامعه آماری ایران و دو کشور منتخب استفاده شد. برای کد گذاری داده‌ها از نرم افزار مکس^۱ استفاده شد. در مجموع ۴۰ مضمون پایه، ۴ مضمون سازمان دهنده اصلی و ۱۶ مضمون سازمان دهنده فرعی برای مضمون فراگیر شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم شناسایی شد. مؤلفه‌های کشور انگلستان ۲۳ مورد، آمریکا ۲۲ مورد و جمهوری اسلامی ایران ۳۳ مورد است. به صورتی مؤلفه‌ها از متن‌های دریافت شده در نرم افزار استخراج شدند و در زیر مجموعه کشورهای منتخب قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و مقایسه مؤلفه‌ها از روش تطبیقی با تأکید بر تکنیک مرحله ای برودی^۲ استفاده گردید. کل مضامین شناسایی شده از کشور ایران و کشورهای منتخب ۴۰ مورد بود. که مؤلفه‌های کشور انگلستان ۲۳ مورد، آمریکا ۲۲ مورد و جمهوری اسلامی ایران ۳۳ مورد شناسایی گردید. برای شناسایی بهتر تفاوت‌ها و شباهت‌های مؤلفه‌های دانشگاه مستقل در نمونه‌ی انتخاب شده از جبر بولین^۳ استفاده شد. و مضامین مدل تأیید گردید.

یافته‌ها

توصیف، تفسیر، هم‌جواری و مقایسه مؤلفه‌های شایستگی‌های ورودی‌های تربیت معلم

مؤلفه شناسایی شده در جدول شماره ۱ خلاصه و باهم مقایسه شدند. بر اساس محتوای این جدول، در مجموع ۴۰ مؤلفه بین کشورهای مورد مطالعه شناسایی شده است که سهم انگلستان ۲۳ مؤلفه، آمریکا ۲۲ مؤلفه و ایران ۳۳ مؤلفه می‌باشد. در مرحله توصیف، تفسیر و هم‌جواری مؤلفه‌های شناسایی شده مورد مقایسه قرار گرفتند که کد ۱ نشان‌دهنده وجود مؤلفه در کشور منتخب و کد ۰ نشان‌دهنده عدم وجود مؤلفه در آن کشور است که در جدول ۱ عامل‌های لازم برای شایستگی‌های ورودی‌های تربیت معلم نشان داده شد. هم‌چنین شکل ۳ مؤلفه‌های شایستگی‌های ورودی‌های تربیت معلم در کشور آمریکا را با کمک نرم افزار مکس نشان داد.

1. Maxqda pro12
2. beredy
3. Boolean algebra

جدول ۱. مضامین و مقایسه مضامین شایستگی های ورودی های تربیت معلم

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده		مضامین پایه				عامل لازم		
	آموزشی	الزامات ورود به تربیت معلم	آمریکا	انگلستان	ایران				
شایستگی های داوطلبان ورودی به تربیت معلم میزان آمادگی برای ورود به تربیت معلم	آموزشی	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۰	۱	داشتن پایان دوره تحصیلات قبلی	۱		
			۰	۰	۱	موفقیت در آزمون های عمومی	۰		
			۱	۱	۱	داشتن پیشینه تحصیلی مطلوب	۱		
			۱	۱	۰	داشتن حداقل نمره علمی	۱		
			۱	۱	۱	توانایی حداقل مهارت های دانشی	۱		
			عمومی	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۱	۰	اعتقاد به نظام حاکم در کشور	۱
					۱	۱	۰	تابعیت کشور مربوطه	۱
					۱	۱	۱	التزام به قانون اساسی	۱
					۱	۱	۰	سلامت روانی	۱
					۰	۱	۰	نداشتن محکومیت جزایی	۰
	۰	۱			۰	اعتیاد نداشتن به مواد مخدر، دخانیات و الکل	۰		
	۰	۱			۰	بومی بودن	۰		
	۰	۱			۰	با تقوا	۰		
	۰	۱			۰	آگاهی نسبت به احکام و عقاید دینی	۰		
	۰	۱			۰	آگاهی نسبت به اخلاق اسلامی	۰		
	اعتقادی	الزامات ورود به تربیت معلم	۰	۱	۰	آگاهی نسبت به احکام اسلامی	۰		
			۰	۱	۰	عدالت طلبی	۰		
			۱	۱	۱	مهارت کلامی	۱		
			۱	۱	۱	مهارت نوشتاری	۱		
			۰	۱	۰	آگاهی نسبت به اهداف تربیتی	۰		
			۱	۱	۱	توانایی کار با دانش آموزان	۱		
	مهارت کلامی	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۱	۰	توانایی حداقل مهارت تخصصی	۱		
			۱	۰	۱	توانایی حداقل مهارت پژوهشی	۱		
			۱	۰	۱	توانایی حداقل مهارت های عملی	۱		
			۱	۱	۰	سرعت عمل در فعالیت ها	۱		
	مهارت نوشتاری	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۱	۱	سرعت عمل در فعالیت ها	۱		
۱			۱	۱	قدرت مهارت محاسباتی	۱			
مهارت پژوهشی	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۱	۱	سرعت عمل در فعالیت ها	۱			
		۱	۱	۱	قدرت مهارت محاسباتی	۱			
مهارت عملی	الزامات ورود به تربیت معلم	۱	۱	۱	سرعت عمل در فعالیت ها	۱			
		۱	۱	۱	قدرت مهارت محاسباتی	۱			

۱	۱	۰	۱	خلاقیت	ویژگی‌های فردی	روانشناسی	شایستگی‌های داوطلبان ورودی به تربیت معلم
۰	۱	۰	۰	آینده‌نگری نسبت به خویشتن			
۱	۰	۱	۱	موفقیت در آزمون شخصیت معلمی	انگیزشی		
۱	۱	۱	۱	اشتیاق به انجام کار			
۱	۱	۱	۰	اراده انجام کار	توانایی تحلیلی		
۱	۱	۱	۱	قدرت تحلیل و تبیین مسائل			
۱	۱	۱	۱	مهارت تفکر و حل مسائل			
۱	۱	۰	۱	توانایی مدیریت و رهبری	توانایی هدایتی	ویژگی‌های خاص	
۱	۱	۱	۰	سیمای معلمی	سیمای معلمی		
۱	۱	۱	۰	منش معلمی	منش معلمی	ویژگی‌های جامعه‌پذیری	
۱	۱	۱	۰	تمایل به همکاری و مشارکت اجتماعی	تعامل‌پذیری		
۱	۱	۱	۱	شناخت موقعیت‌های اجتماعی مربوط به معلمی	شناخت محیط		
۰	۰	۱	۰	شناخت موقعیت‌های اقتصادی مربوط به معلمی			
۱	۰	۱	۱	داشتن شناخت نسبت به محیط و فضای آموزشی			

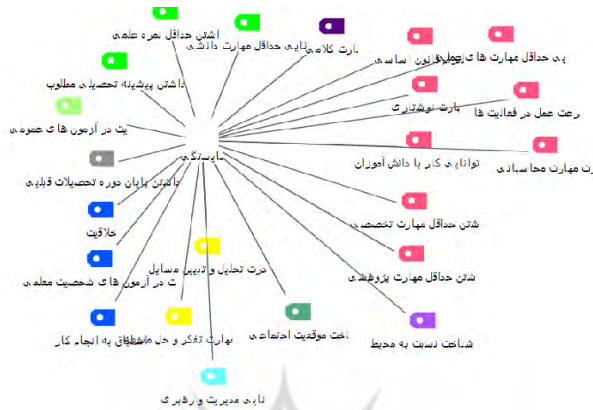
به منظور استفاده از نتایج این مطالعه تطبیقی و فراهم کردن امکان بهره‌وری از آن در زیر معادلات تطبیقی مبتنی بر جبر بولی برای کشور ایران و دو کشور مورد مطالعه نشان داده می‌شود.

شرط علی برای شایستگی داوطلبان ورود به دانشگاه تربیت معلم این فرمول را خواهد داشت:

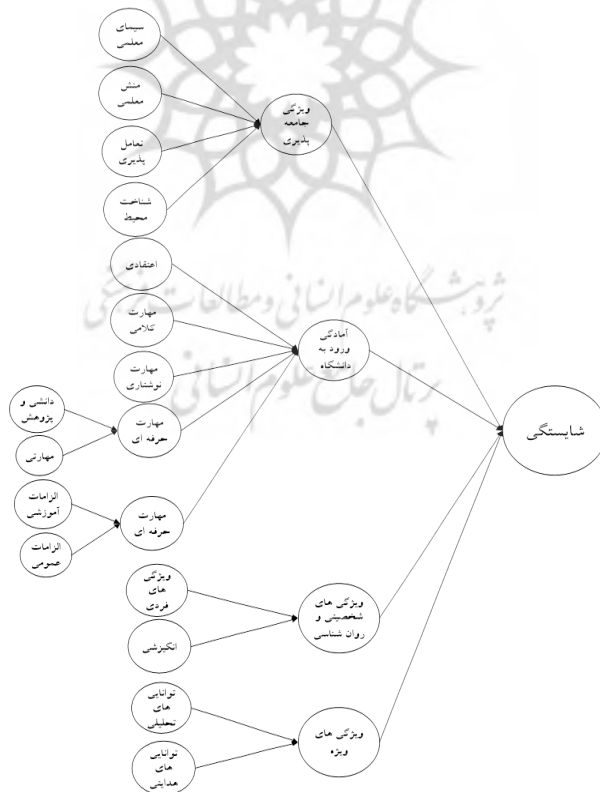
۲۷ مؤلفه‌ی مهم و ارزشمند: داشتن پایان دوره تحصیلات قبلی، داشتن پیشینه تحصیلی مطلوب، داشتن حداقل نمره علمی، توانایی حداقل مهارت‌های دانشی، اعتقاد به نظام حاکم در کشور، تابعیت کشور مربوطه، التزام به قانون اساسی، سلامت روانی، مهارت کلامی، مهارت نوشتاری، توانایی کار با دانش‌آموزان، توانایی حداقل مهارت تخصصی، توانایی حداقل مهارت پژوهشی، توانایی حداقل مهارت‌های عملی، سرعت عمل در فعالیت‌ها، قدرت مهارت محاسباتی، خلاقیت، موفقیت در آزمون شخصیت معلمی، اشتیاق به انجام کار، اراده انجام کار، قدرت تحلیل و تبیین مسائل، مهارت تفکر و حل مسائل، توانایی مدیریت و رهبری، سیمای معلمی،

منش معلمی، تمایل به همکاری و مشارکت اجتماعی، شناخت موقعیت‌های اجتماعی مربوط به معلمی و داشتن شناخت نسبت به محیط و فضای آموزشی

شکل ۱. مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به دانشگاه تربیت معلم در کشور آمریکا

شکل ۲. مدل مؤلفه‌های شایستگی‌های داوطلبان ورود به تربیت معلم ایران

جدول ۲. ضرایب پایایی ترکیبی متغیرهای مکنون مدل اندازه‌گیری

نام متغیر	نماد متغیر	CR	دامنه پذیرش	نتیجه پایایی ترکیبی
ویژگی جامعه پذیری	A	۰/۸۶۱۱۳۴		قبول
سیمای معلمی	AA	۰/۸۲۰۸۵۶		قبول
منش معلمی	AB	۰/۸۳۲۸۳۳		قبول
تعامل پذیری	AC	۰/۷۱۲۲۱۱		قبول
شناخت محیط	AD	۰/۷۸۴۴۶۶		قبول
میزان آمادگی برای ورود به تربیت معلم	B	۰/۹۳۷۷۱۲		قبول
اعتقادی	BA	۰/۷۸۸۶۳۳		قبول
مهارت کلامی	BB	۰/۸۰۵۷۰۱		قبول
مهارت نوشتاری	BC	۰/۷۸۶۰۰۳		قبول
مهارت حرفه‌ای	BD	۰/۸۵۷۰۷۷		قبول
دانشی و پژوهش	BDA	۰/۸۰۲۱۰۶		قبول
مهارتی	BDB	۰/۷۶۵۹۹۴		قبول
الزامات ورود به تربیت معلم	BE	۰/۸۰۷۷۱۱		قبول
الزامات آموزشی	BEA	۰/۷۴۶۳۱۲		قبول
الزامات عمومی	BEB	۰/۷۶۶۱۳۰		قبول
ویژگی‌های شخصیتی و روان‌شناسی	C	۰/۸۰۹۷۳۲		قبول
ویژگی‌های فردی	CA	۰/۷۱۹۴۹۱		قبول
انگیزشی	CB	۰/۷۵۵۸۲۱		قبول
ویژگی‌های ویژه	D	۰/۸۰۹۵۷۱		قبول
توانایی‌های تحلیلی	DA	۰/۷۹۹۴۸۴		قبول
توانایی‌های هدایتی	DB	۰/۶۵۹۶۷۰		قبول

با توجه به نتایج جدول ۲، تمامی متغیرهای مدل دارای ضریب پایایی ترکیبی بین ۰/۶ تا ۰/۹۵ می‌باشند بنابراین تمام متغیرها و مدل از پایایی ترکیبی مطلوبی برخوردار می‌باشند.

جدول ۳. ضرایب متوسط واریانس استخراجی متغیرهای مکتون مدل اندازه‌گیری

نام متغیر	نماد متغیر	AVE	CR	شرایط روایی ()
ویژگی جامعه پذیری	A	۰/۲۷۵۱۱۴	۰/۸۶۱۱۳۴	قبول
سیمای معلمی	AA	۰/۵۴۰۷۴۳	۰/۸۲۰۸۵۶	قبول
منش معلمی	AB	۰/۳۸۹۹۶۶	۰/۸۳۲۸۳۳	قبول
تعامل پذیری	AC	۰/۵۵۴۸۸۰	۰/۷۱۲۲۱۱	قبول
شناخت محیط	AD	۰/۴۹۳۸۸۲	۰/۷۸۴۴۶۶	قبول
میزان آمادگی برای ورود به تربیت معلم	B	۰/۲۹۵۲۰۰	۰/۹۳۷۷۱۲	قبول
اعتقادی	BA	۰/۳۸۶۰۰۷	۰/۷۸۸۶۳۳	قبول
مهارت کلامی	BB	۰/۴۱۰۴۱۴	۰/۸۰۵۷۰۱	قبول
مهارت نوشتاری	BC	۰/۶۴۷۸۷۷	۰/۷۸۶۰۰۳	قبول
مهارت حرفه‌ای	BD	۰/۳۸۰۰۶۲	۰/۸۵۷۰۷۷	قبول
دانشی و پژوهش	BDA	۰/۴۵۰۰۷۷	۰/۸۰۲۱۰۶	قبول
مهارتی	BDB	۰/۴۰۳۳۰۳	۰/۷۶۵۹۹۴	قبول
الزامات ورود به تربیت معلم	BE	۰/۲۲۶۸۰۸	۰/۸۰۷۷۱۱	قبول
الزامات آموزشی	BEA	۰/۴۲۶۷۰۸	۰/۷۴۶۳۱۲	قبول
الزامات عمومی	BEB	۰/۲۴۵۴۴۱	۰/۷۶۶۱۳۰	قبول
ویژگی‌های شخصیتی و روان‌شناسی	C	۰/۳۰۷۵۲۳	۰/۸۰۹۷۳۲	قبول
ویژگی‌های فردی	CA	۰/۳۵۸۵۹۳	۰/۷۱۹۴۹۱	قبول
انگیزشی	CB	۰/۳۸۳۶۳۹	۰/۷۵۵۸۲۱	قبول
ویژگی‌های ویژه	D	۰/۲۸۴۱۶۴	۰/۸۰۹۵۷۱	قبول
توانایی‌های تحلیلی	DA	۰/۴۰۱۲۳۹	۰/۷۹۹۴۸۴	قبول
توانایی‌های هدایتی	DB	۰/۲۹۳۶۱۳	۰/۶۵۹۶۷۰	قبول

با توجه به نتایج جدول ۳، تمامی متغیرهای مدل دارای ضریب پایایی ترکیبی بیشتر از ضریب متوسط واریانس استخراجی می‌باشند که نشان می‌دهد روایی مدل تأیید می‌گردد

جدول ۴. سطح پذیرش کیفیت مدل اندازه‌گیری

سطح کیفیت	حداقل میزان C.V com
قوی	۰/۳۵
متوسط	۰/۱۵
ضعیف	۰/۰۲

جدول ۵. آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری هر متغیر مکنون

نام متغیر	نماد متغیر	C.V com	سطح کیفیت
ویژگی جامعه پذیری	A	۰/۲۶۴۰۹۱	قوی
سیمای معلمی	AA	۰/۴۸۱۵۷۱	قوی
منش معلمی	AB	۰/۳۵۹۷۷۴	قوی
تعامل پذیری	AC	۰/۵۵۱۴۸۴	قوی
شناخت محیط	AD	۰/۴۲۶۵۱۳	قوی
میزان آمادگی برای ورود به تربیت معلم	B	۰/۲۸۸۷۶۶	قوی
اعتقادی	BA	۰/۳۵۶۰۰۷	قوی
مهارت کلامی	BB	۰/۳۷۳۷۲۹	قوی
مهارت نوشتاری	BC	۰/۷۱۲۹۴۷	قوی
مهارت حرفه‌ای	BD	۰/۳۶۶۸۷۶	قوی
دانشی و پژوهش	BDA	۰/۳۸۱۳۰۹	قوی
مهارتی	BDB	۰/۴۱۹۷۹۰	قوی
الزامات ورود به تربیت معلم	BE	۰/۲۲۱۹۲۵	قوی
الزامات آموزشی	BEA	۰/۴۲۶۷۹۲	قوی
الزامات عمومی	BEB	۰/۲۴۵۶۷۵	قوی
ویژگی‌های شخصیتی و روان‌شناسی	C	۰/۳۰۷۲۲۹	قوی
ویژگی‌های فردی	CA	۰/۳۸۸۳۸۷	قوی
انگیزشی	CB	۰/۳۱۷۲۸۵	قوی
ویژگی‌های ویژه	D	۰/۲۸۰۷۱۶	قوی
توانایی‌های تحلیلی	DA	۰/۴۲۴۵۵۴	قوی
توانایی‌های هدایتی	DB	۰/۲۴۶۸۰۷	قوی

در جدول شماره ۵، نتایج آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری هر متغیر مکنون نشان می‌دهد که متغیرهای تحقیق از سطح کیفیت قوی برخوردارند و به شکل مناسبی می‌توانند متغیر متناظر خود را در مدل معادلات ساختاری اندازه‌گیری کنند.

بحث و نتیجه‌گیری:

یافته‌های این پژوهش کیفی که با هدف شناسایی مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به تربیت

معلم ایران و کشورهای منتخب با استفاده از روش برودی انجام گرفت حاکی از آن است که در مجموع ۴۰ مؤلفه بین این کشورها شناسایی شده است که سهم کشور آمریکا ۲۲ مؤلفه، انگلستان ۲۳ مؤلفه و کشور ایران ۳۳ مؤلفه می‌باشد. که بیشترین مؤلفه‌ها مربوط به کشور ایران و کمترین مربوط به کشور آمریکا بوده است. مؤلفه‌های لازم برای کسب شایستگی برای دانشجو معلمان شامل: داشتن پایان دوره تحصیلات قبلی، داشتن پیشینه تحصیلی مطلوب، داشتن حداقل نمره علمی، توانایی حداقل مهارت‌های دانشی، اعتقاد به نظام حاکم در کشور، تابعیت کشور مربوطه، التزام به قانون اساسی، سلامت روانی، مهارت کلامی، مهارت نوشتاری، توانایی کار با دانش آموزان، توانایی حداقل مهارت تخصصی، توانایی حداقل مهارت پژوهشی، توانایی حداقل مهارت‌های عملی، سرعت عمل در فعالیت‌ها، قدرت مهارت محاسباتی، خلاقیت، موفقیت در آزمون شخصیت معلمی، اشتیاق به انجام کار، اراده انجام کار، قدرت تحلیل و تبیین مسائل، مهارت تفکر و حل مسائل، توانایی مدیریت و رهبری، سیمای معلمی، منش معلمی، تمایل به همکاری و مشارکت اجتماعی، شناخت موقعیت‌های اجتماعی مربوط به معلمی و داشتن شناخت نسبت به محیط و فضای آموزشی شناسایی شده است. خلأهای مؤلفه‌هایی مانند موفقیت در آزمون‌های عمومی، توانایی حداقل مهارت پژوهشی، توانایی حداقل مهارت‌های عملی، موفقیت در آزمون شخصیت معلمی، توانایی مدیریت و رهبری در کشور ما وجود دارد. هر چند وجود مؤلفه‌هایی مانند تقوا، آگاهی از احکام اسلامی و اهداف تربیتی دلگرمی برای برنامه ریزان ایجاد می‌کند ولی نیازمند این است که مؤلفه‌های شناسایی شده در عمل اتفاق بیفتد. بار عاملی‌های تعیین شده نشان از تایید مدل انتخاب شده دارد. و نتایج آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری هر متغیر مکنون نشان می‌دهد که متغیرهای تحقیق از سطح کیفیت قوی برخوردارند و به شکل مناسبی می‌توانند متغیر متناظر خود را در مدل معادلات ساختاری اندازه‌گیری کند. یافته‌های بدست آمده با پژوهش‌های ریز (۲۰۱۸)، پانیک (۲۰۱۲)، ریشتر (۲۰۱۱)، کاشانی (۱۳۹۸)، سنگری (۱۳۹۶)، دیبایی (۱۳۹۵)، خروشی (۱۳۹۶) و کریمیان (۱۳۹۷) هم سویی دارد. اما مهم تر از شناسایی مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورودی تربیت معلم با کمک از تجارب کشورهای موفق اختصاص منابع لازم برای سنجش دقیق شایستگی‌های داوطلبان حضور در تربیت معلم می‌باشد.

به نظر می‌رسد دانشجو معلمان تربیت معلم جهت کسب شایستگی‌های لازم باید خصوصیات زیر را بهبود بخشند: علم و پژوهش (با استفاده از تلاشهای علمی، دانش دقیق، مفید و الهام بخش بتوانند دانش آموزان را به خود جلب کند و همیشه صحیح از آنها استفاده کنند)، تدریس

(به عنوان یک متخصصین ثابت در زمینه آموزش باشند). خصوصیات درون شخصی (رسالت شخصی را به عنوان تکمیل خصوصیات شخصی فرد درک کنند)، بین فردی (با مشارکت نزدیک با دانش آموزان، احترام به شخصیت آنها را آموزش ببینند). که اساس همه‌ی موارد اشاره شده انگیزه به طور مستمر است. باید توجه به شاخص‌های شایستگی‌های حرفه‌ای مورد نیاز ورودی‌های تربیت معلم را از اصلی‌ترین و محوری‌ترین رساله‌های خود قرار دهند. و پیشنهاد می‌شود با توجه به مؤلفه‌های شایستگی داوطلبان ورود به تربیت معلم از آزمون‌ها علمی و عملی دقیق جهت سنجش داوطلبان ورود به تربیت معلم استفاده نمود.

منابع:

- آقازاده، احمد (۱۳۸۲). تاریخ آموزش و پرورش ایران، تهران: انتشارات ارسباران
- حسین زاده یوسفی، غلامحسین (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه‌ی کاورزی چهار. به کوشش آمنه احمدی و جمعی از همکاران. تهران: دانشگاه فرهنگیان
- خروشی، پوران؛ نصرانصفهانی، احمدرضا؛ میرشاه جعفری سیدابراهیم و موسی پور، نعمت الله (۱۳۹۶). مدل مفهومی شایستگی‌های مورد انتظار از دانشجو معلمان در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس دیدگاه صاحب نظران، فصلنامه مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی سال هفتم، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۹۶، صص ۱۰۹-۱۹۹.
- دیباپی، صابر و عباسی، عفت (۱۳۹۵). تبیین مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران، فصلنامه پژوهش آموزش و یادگیری، دوره ۱۳، دوره ۲، صص ۱۲۳-۱۰۹.
- رستمی، بابک (۱۳۹۸). تدوین الگوی رهبری اخلاقی بر اساس مطالعه نظریه‌های فرانونگرای مدیریت. فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، دوره ۱۰، شماره ۳۹، پاییز ۱۳۹۸، صص ۱۴۶-۱۲۳.
- سهیلی اصفهانی، نسرین؛ باباشیخ دستی، سید محمد (۱۳۹۴). بررسی تطبیقی گزینش و تربیت معلم در کشورهای ایران و آمریکا، اولین همایش ملی راهکارهای توسعه و ترویج علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره و آموزش در ایران، تهران: انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین.
- شعبانی، زهرا (۱۳۸۳). بررسی تطبیقی برنامه دانشگاه فرهنگیان ایران و چند کشور جهان، مجله تعلیم و تربیت آموزش و پرورش، پاییز ۱۳۸۳، شماره ۷۹، از صفحه ۱۲۱ تا ۱۶۰.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی. (۱۳۹۰). اساسنامه مصوب دانشگاه فرهنگیان. www.scc.ir.
- عابدی کرجی بان، زهره و رضاعلی، روح الله (۱۳۹۵). دانش تربیتی/تخصصی معلمان. کتابچه راهنما برای معلمان، کارشناسان، دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، تهران: انتشارات نور.
- قادری، محیا؛ مرگان، الهام و ایزدیان، فاطمه (۱۳۹۵). دانشگاه فرهنگیان: رویکردی مؤثر در آموزش و بهسازی

- منابع انسانی، دومین همایش تربیت معلم، ۱۳۹۵.
- کریمی، مرتضی و صالحی، مسلم (۱۳۸۸). توسعه مدیریت مبتنی بر شایستگی: رویکردی نوین در آموزش و توسعه مدیران. تهران: آبیژ.
- کریمیان، حیدر؛ آراسته، حمیدرضا؛ بهرنگی، محمدرضا و زین آبادی، حسن رضا (۱۳۹۷). طراحی و تبیین چارچوب شایستگی های حرفه ای دانشجو معلمان دوره ابتدایی تربیت معلم، دومانه علمی- پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۹۷؛ ۱۱ (۵) ۱۷۸-۱۹۰.
- معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه فرهنگیان (۱۳۹۱). اساسنامه دانشگاه فرهنگیان تهران: تربیت معلم. ملایی نژاد، اعظم (۱۳۸۴). بررسی تطبیقی نظام برنامه درسی تربیتی معلم در کشورهای انگلستان، ژاپن، فرانسه، مالزی و ایران. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- وقورکاشانی، مهدیه السادات؛ حسین نژاد، غلامرضا؛ موسی پور، نعمت الله و ابراهیم زاده، عیسی (۱۳۹۸). راهکارهای اعتلای شایستگی های حرفه ای معلمان و تعیین اثربخشی آن ها، فصلنامه پژوهش در برنامه ریزی درسی، سال شانزدهم، دوره دوم، شماره ۳۳، صص ۷۶-۵۵.
- ولی پور طیبی، طیبیه؛ ولی پور طیبی، ریحانه وزعفرانی، شیمایا (۱۳۹۶). مطالعه تطبیقی استخدام معلمان تربیت بدنی ایران با کانادا و آمریکا، مجموعه مقالات دومین همایش ملی کاربرد علوم ورزشی در سلامت، شیراز: دانشگاه شیراز.
- Deakin Crick, r. (2008). Pedagogy for citizenship. in f.oser&w.veugelers(Eds).Getting involved:Global citizenship.
- Decký, M. (2013). Tvorivosť v konvergentnom a divergentnom myslení v edukačnom procese technického, humanitného a umeleckého charakteru. Žilina: University of Žilina, 1-29.
- Delamare Le Deist and Winterton(2007). What is competenve?
- DEQUA. (2012a). Improving quality of university teachers. Evidence from workshop of activity 1.2. Žilina: University of Žilina. March 23, 2012.
- Panich, V. (2012). Way of learning for students in the 21st century. (3rd ed.). Bangkok, Thailand.
- Paula, christophersen (2012). Implementation of ICT in education Australia, Unesco Bangkok. Available at: www.unescobkk.org/education/ICT/Australia
- Richter, M.; Klusman, U.; Ludtke, D. & Baument, J. (2011).Professional development across the teaching career: Teachersuptake of formal and informal learning opportunities.
- Selvi, K. (2010). Teachers' competencies. Cultura International Journal of Philosophy of Culture and Axiology, 7(1), 167-175
- Slavík, M. et al. (2012). Vysokoškolská pedagogika. Prague: Grada.
- Uerz, D., Volman, M., & Kral, M. (2018). Teacher educators' competences in fostering student teachers' proficiency in teaching and learning with technology: An overview of relevant research literature. *Teaching and Teacher Education*, 70, 12-23.